

ABONAMENTUL.

Pe un an 80 coroane.
Pe 1/2 an 40 „
Pe 1 an 20 „
Pe lună 7 „
Un număr 30 fileri.

□ □

Unitatea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oară 60 fil.

Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

Presă

românească a luat un aparent avânt, în zilele acestor mari prefaceri.

Reapar foile, pe cari cenzura le suprimase, și apar gazete noi, în număr așa de mare, încât rămâi uimit de atâta fecunditate. Centre, cari mai nainte abia au dat semne de viață, acum își au, pe lângă C. N. și organul lor de publicitate, de regulă binișor redactat.

Eră și natural, ca scăpați odată de sub jugul cenzurei, să ne prezintăm lumii în altă lumină, după ce ni-s'a suprimat atâta energie, și ni-s'au pus bețe în roate, la tot pasul.

Cu toate acestea, repetăm ceea ce spuneam, în fruntea acestor rânduri: avântul actual al ziaristicii noastre e aparent numai!

Se poate convinge ușor ori-cine despre aceasta, dacă compară presa actuală cea dela 1914 — până la eruperea războiului. Nu când Românii ardeleni nu au avut o presă așa de bogată și la un nivel așa de înalt. Organele vechi, ce apar astăzi sunt, aproape toate, reduse ca conținut, deși în redactare se remarcă, la unele tendințe spre îmbunătățirea ziarului; organele noi, oricât de multe ar fi, ele nu pot fi conziderate decât ca foi efemere, menite a acoperi lipsurile zilelor de prefaceri, sau — dacă doriți — salvând și gloria locală a cutărui centru. Chiar prin numărul lor mare însă, prezintă mai mult o operă centrifugală, și nici decum una concentrică.

E rândul să se ridice nivelul presei, conform cerințelor și posibilităților de azi. Avem, pe cât auzim, tot soiul de secretari și funcționari înalți în minister, secția presei. Credem, că între multele agende, ce vor avea acești domni, va fi și ridicarea nivelului presei.

Vremile cer o strângere deplină a rândurilor, în jurul

câtorva organe de valoare, cari corespund necesităților reale culturalo-politice, în centre, cari sunt indicate a avea rol conducător firesc, în viața neamului.

Avântul *aparent* al publicisticii noastre, ne place a crede, că e numai prelu-diul unei epoce de *reală* înflorire, la înălțimea zilelor de azi.

Al. Ciura.

Banatul

e măr de ceartă între noi și sârbi. Tocmai de aceea cred, că nu fac lucru de prisos dacă voi arăta raportul numeric al populației de aici

Banatul se întinde pe teritoriul alor trei comitate: Torontal, Timiș și Carașseverin. Are un teritor de 28.523 km², cu o populație de 1.582.133 suflete, după conscripția din 1910. Cum se repartizează această populație după comitate? Din șema următoare se poate vedea.

Torontalul are: români 86.937, sârbi 191.036, nemți 165.778, unguri 118.529.

Timișul are: români 169.033, sârbi 69.905, nemți 165.883, unguri 54.733.

Carașseverinul are: români 336.083, sârbi 14.674, nemți 55.883, unguri 24.940.

Suma totală: români 592.052, sârbi 275.615, nemți 387.545, unguri 198.222.

În procente: români 38,90%, sârbi 17,90%, nemți 24,50%, unguri 12,50%.

În vreme ce românii au 592.052 suflete, adică aproape 39%, pe atunci sârbi au numai 275.615, 17,90%, adică nici pe jumătate atâta.

Dacă ne vom uita la datele demografice după comune, vom vedea că în Carașseverin românii au majoritate absolută. Așa încât acest comitat nici nu poate cădea sub discuție.

În Timiș românii au numai majoritate relativă. Cu toate a-

cestea sunt aproape de trei ori mai mulți decât sârbi. Față de 69.905 sârbi sunt 169.033 români. Sârbi locuiesc mai ales în partea sudică a comitatului. Mai mulți sunt în cercul Bisericeii albe, unde sunt peste 20.000 — și în cercul Kevevára, unde sunt aproape 17.000. Restul respirat prin celelalte cercuri ale comitatului. În cercul Vârșet sunt 5531 sârbi, față de 18.174 români, iar cercul Vinga sunt 3.711 sârbi față de 10.408 români.

În orașul Timișoara sârbi au o minoritate disparentă. În Vârșet sunt, după nemți, cei mai mulți, anume: 8.602.

Asupra acestor două comitate sârbi, din punct de vedere etnografic, n'au dreptul de a-și formula pretenziuni. Aceste nici nu vor fi obiect de discuție.

E discutabil comitatul Torontal, unde sârbi au o majoritate relativă. Sunt mai mulți decât celelalte popoare în parte, dar nu mai mulți decât toate laolaltă. Ei formează numai jumătate din populația întregă.

Pentru noi stăpânirea Banatului întreg e foarte importantă din punct de vedere strategic, spre a avea de granițe Tisa și Dunărea — și din punct de vedere economic, spre a avea legătură directă cu aceste două mari artere de navigațiune. Mai e încă un punct de vedere, care-i îndeamnă pe bărbații noștri politici să stăruie pentru Banatul întreg. E chestia reciprocității. În Sârbia veche, pe valea Timocului pe un teritor așa de mare ca

Banatul, locuiesc aproape 250.000 români. Ce va fi cu aceștia? Sârbia nu va permite nici când, ea acest teritor, care se întinde de-alungul Dunării, între Vidin și Orșova și care intră destul de adânc în corpul ei, să fie anectat României. Atunci nu rămâne alta, decât ca Banatul întreg să treacă României.

Credem însă, că la conferința de pace, se va găsi un mijloc de împăcare. Ar fi dureros ca un petec de loc să rupă legături vechi, istorice, între două popoare avizate unul la altul.

Petru Suciu.

Lucrările

pentru împroprietărirea țăranilor de dincolo.

Cum se va face împroprietărirea.

Consilierii agricoli, depinzând de ministerul de domenii, au fost convocați de d. Gh. Cipăianu, secretarul general al ministerului, spre a primi instrucțiuni în vederea începerii lucrărilor de împroprietărire a țăranilor.

Cu acest prilej s'au pus bazele unui serviciu agronomic, pe județe, alcătuit de consilierii agricoli și destinat să înlocuiască vechile inspectorate agricole.

Pe lângă consilierul agricol județean, vor mai face parte din serviciul agronomic câte un agronom regional de fiecare plasă și câte-un agent agricol de fiecare comună.

Pe lângă însărcinarea cu lucrările de exproprietare și împroprietărire, serviciul agronomic o mai are și pe aceea de a îndruma și desăvârși educațiunea agricolă a săteanului. Consilierii băncilor populare și administratorii obștilor existente vor da concursul la alcătuirea primelor lucrări, — cari sunt acele de formare a obștilor de arendare.

Țăranii, cari nu vor putea fi împroprietăriți chiar în comunele lor, vor primi pământ în comunele vecine sau în orice parte

a țării unde se va găsi pământ disponibil

Principiile pe cari se întemeiază lucrarea de improprietărire sunt următoarele: pământul în posesiunea țăranilor, colonizarea, educarea agricolă a țăranului, cadastrarea și comasarea.

Până la 15 Februarie sau cel mai târziu până la 1 Martie, pământul va fi în stăpânirea țăranilor.

Cele dintâi operațiuni le vor face comisiunile locale, alcătuite de judecător, un delegat al țăranilor și unul al proprietarului. Operațiunea constă în defalcarea terenului expropriat și cedarea lui la obștii. Comisiunile județene vor cerceta apoi amănunțit, stabilind cu precizie lucrările comisiunii locale, hotărând în același timp și prețul de expropriere.

Pe lângă fiecare Curte de apel va fi înființată o Curte specială, care va judeca contestațiunile ce se vor face în această chestiune.

Informațiuni.

Numărul acesta, din motive neatârnatore de noi, apare numai pe 2 pagini.

* **Cum va luera conferința păcii.** Chestiunile vor fi aduse în fața conferinței de către delegațiunile țărilor interesate, sub forma de propuneri scrise. Aceste memorii introductive vor fi transmise de către secretarul general al conferinței comisiunilor competente, apoi conferința în complexul ei va hotărî în privința raporturilor acestor comisiuni. Direcțiunea desbaterilor va fi lăsată în seama delegaților marilor puteri; va funcționa de asemenea o comisiune superioară interaliată, care va avea să examineze propunerile particulare, supunându-le apoi conferinței generale. Procesele verbale ale ședințelor vor fi redactate de secretarul general.

* **Delegații ceho-slovacilor.** Prima fracțiune a delegației ceho-slovace, compusă din etnografi și economiști, a sosit la Paris și este compusă din aproape 30 delegați, inclusiv dl Ludor Niederle, etnograf slav și Necerny, un scriitor, care are specialitatea chestiunilor slave.

A doua serie a delegațiunilor condusă de președintele Kramarz va sosi la 5 Ianuarie.

* **Alegerile în Bavaria** s'au terminat cu învingerea desăvârșită a partidului catolic. Socialiștii moderați urmează imediat după centru.

* **In ancheta ce se urmează** cu zor în afacerea *Apáthy* s'au aflat acte grav compromițătoare pentru nefericitul acesta. A lucrat intensiv la promovarea bolșevismului printre secui și unguri.

* **In Rusia anarhia** este din nou la culme. Știri pozitive din Petersburg înregistrează cazuri zilnice de omoruri și jafuri. Caracterul acut al conflictelor dintre diversele partide necesitează de urgență trimiterea trupelor engleze de pe Marea baltică să ocupe capitala. În Moscova mor oamenii de foame. Comunicația cu centrele agricole este cu desăvârșire tăiată.

* **Intre Sonnino și Orlando,** ambi delegați ai Italiei la Congresul de pace, deosebirea de vederi relativ la politica italiană față de Jugoslavia și Greci este pe cale de a înceta. Sonnino pledând pentru înapoierea aspirațiilor italiene chiar și în paguba Sârbilor și a Grecilor, câștigă tot mai mult teren.

* **Conjurația bolșevicilor** din Losana pentru omorrea lui Clemenceau, zădărnicită prin descoperirea făcută de poliția secretă elvețiană, notează între aderenți emisari bine plătiți germani și ruși.

* **Ador** prezidentul republicii elvețiene a sosit la Paris. Nu este admis însă la Congresul de pace, decât ca informator semioficial.

* **Deși alegerile** din Țară au fost amânate, totuși partidele se frământă cu febrilitate în vederea lor.

Partidul liberal ține întruniri în suburbiile Capitalei pentru a pune pe cetățeni în curent cu noua reformă electorală, iar în comunele rurale au început organizări de cluburi sătești, cari au în fruntea lor învățătorii, pentru a tâlmăci sătenilor legile improprietăririi și a votului obștesc.

După cum știm, fruntașii liberali și chiar unii membrii din guvern vor merge cât de curând să ia parte la aceste întruniri, pe cum și la consfătuirile ce se vor ține la comunele rurale.

* **Partidul conservator-progresist** (marghilomanist) se pregătește de asemenea de luptă, deși a fost sdruncinat prin defecțiunile suferite pe urma retragerii d-lor Garofid și Mehedinți din partid. D-lor n'au desmintit până acum această retragere, cu toate că ea a fost anunțată în presă de mai multe zile. Nici chiar oficiosul marghilomanist „Steagul” n'a dat nici o desmintire. După unii, dnii Garofid și Mehedinți vor organiza o grupare politică pro-

prie, după alții ar avea de gând să se înscrie în partidul liberal.

* **Partidul conservator** de sub șefia dlui Take Ionescu, se ocupă serios cu reorganizarea cluburilor din diferitele orașe, în vederea alegerilor generale și la țară, în strânsă legătură cu „Liga Poporului”.

Deși d. Take Ionescu se ocupă la Paris și Londra de chestiuni în legătură cu tratatul de pace, totuși a trimis instrucțiuni frunțașilor săi, cum trebuie să se organizeze partidul în vederea alegerilor, dacă nu va putea lua ființă guvernul național.

* **Dela C. F. R.** Direcțiunea generală a căilor ferate va primi o nouă organizare potrivit cerințelor României mărite. Astfel, urmează să fie înființate direcțiuni regionale, care să se ocupe cu toate chestiunile de ordin tehnic, comercial, sanitar, din regiunea respectivă. Acele direcțiuni regionale vor avea cu direcțiunea generală din București legături numai în ce privește conducerea unitară. Ele vor fi conduse de directori regionali ajutați de subdirectori inspecțori și de tot personalul necesar.

Un decret-lege va stabili normele acestei descentralizări principale, rămânând ca direcțiunile regionale să fie stabilite prin decrete speciale.

* **„Casa noastră”** din Chișineu, care lucrează de comun acord cu Casa centrală a improprietăririi, pentru improprietăririle ce se vor face în Basarabia, și-a constituit consiliul de administrație. Din consiliul respectiv fac parte dnii: P. Halipa, I. Buzdugan, M. Minciună, V. Măndrescu, T. Jonca, Anton Crihan, G. Buruiană, V. Bărcă, I. Polivan, M. Soroceanu și A. Lașcu. Ministerul domeniilor a confirmat acest consiliu.

Director al „Casei noastre” va fi numit d. C. Filipescu dela Casa centrală a cooperăției.

* **Pe seama ministerului de agricultură din București** s'a deschis un credit extraordinar de 1 milion, spre a se veni în ajutorul Centralei cooperativelor basarabene, însărcinată cu aprovizionarea populației din Basarabia.

Pe seama aceluiași minister s'a deschis un credit de 3 milioane pentru acoperirea cheltuielilor ce se vor face cu aplicarea decretului-lege relativ la expropriere.

* Casele de împrumut pe gaj vor fi autorizate să acorde agricultorilor împrumuturi pentru refacerea recoltelor și insta-

lațiilor distruse pe moșiile lor în timpul ocupațiunei.

Dobânda va fi de 5 la sută pe an.

* **Contribuire la Masa studenților.** Părintele David Deac din Pâclișa a trimis prin ziarul nostru pentru Masa studenților din Blaj cor. 50.

* O delegație bucovineană compusă din dnii: Isopeseu, dr. Eugen Forgași și dr. Ilie Bacinski a sosit la București.

* **Săptămâna viitoare** Curtea Marțială a cetății București va judeca pe colonelul Verzea condamnat, în lipsă, la moarte de Curtea Marțială a Marelui Cartier general.

* **În Ibașfalău** de sărbători au fost ospătați de mai multe ori soldații din vechiul regat. *Ibașfalienii* au dat carne și varză pentru 4 oale pe prima zi de Crăciun. *Iernenii* au trimis lapte, lipiie, și — fără să li-se fi cerut — carne. *Șaroșul* a dat, pentru a doua zi de Crăciun, 40 l. lapte și lipiie. *Hundorful* lipiie și carne. *Hodilagul* cu toate că n'a fost înștiințat a dat 40 l. vin și lipiie.

* **În Dârloș,** dupăcum ne scrie mai pe larg economul Ieronim Moldovan, ziua de 20 ianuarie a fost o zi de deosebită sărbătoare. Sub conducerea preotului Savu și învățătorului Frâncu tinerimea română de acolo a aranjat o producțiune teatrală, împreună cu cântări și urmată de joc. A reușit în toate privințele peste așteptări.

Cine știe

ceva despre George Petruția din Ciufud, de lângă Blaj, fost la reg. 50, II. bat. de marș, comp. 1, căzut prizonier în Rusia și internat în Pecianca, ținutul dincolo de Baical, rog să-mi răspundă pe adresa: Livia Petruț, n. Spătăcian, Ciufud p. Blaj. — Pe Dnii preoți îi rog să aducă la cunoștința sătenilor această înștiințare. (19) 2-3.

Apel!

Agronomii români din Ardeal intrunindu-se în 11 Ianuarie a. c. la o consfătuire colegială s'au constituit în o societate a agronomilor, instituind un *Brou de informațiuni* cu sediul în Sibiu.

Toți agronomii, cari nu au participat la aceasta consfătuire, suntrugați să-și comunice adresa lor d-lui Constantin Băilă în Sibiu (la Consiliul Dirigent, resortul agriculturii). (20) 1-3

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.